

Spoljnotrgovinska arbitraža

pri

Privrednoj komori Srbije

Arbitražna odluka

u sporu

[REDACTED] Srbija i Crna Gora (tužilac)

protiv

[REDACTED] Madjarska (tuženi)

T-22/03

SPOLJNOTRGOVINSKA ARBITRAŽA pri privrednoj komori Srbije u Beogradu, sastavljena od Arbitra pojedinca [REDACTED] u pravnoj stvari tužioca [REDACTED] [REDACTED] Srbija i Crna Gora, koga zastupa g-dja [REDACTED] po pismenom ovlašćenju generalnog direktora g. [REDACTED] protiv tuženog madjarskog preduzeća [REDACTED] [REDACTED] koga zastupa direktor [REDACTED] radi potraživanja u iznosu od 33.747,91 EUR sa kamatom i troškovima, po sprovedenom postupku i održanoj usmenoj raspravi na dan 15.01.2004, doneo je istog dana na osnovu člana 47 Pravilnika o Spoljnotrgovinskoj arbitraži pri privrednoj komori Srbije sledeću:

ODLUKU

1. Usvaja se tužbeni zahtev pa se obavezuje tuženi preduzeće [REDACTED] [REDACTED] da na osnovu ugovora o kupoprodaji od 11.08.1997 godine i Aneksa br.1 od 19.03.1999 god., Aneksa br.2 (nedatiran) i Aneksa br. 3 od 06.07.1999 god. istog ugovora isplati tužiocu [REDACTED] na ime glavnog duga iznos od EUR 33.747,91 u roku od 15 dana od dana uručenja ove odluke pod pretnjom izvršenja.
2. Obavezuje se tuženi da plati tužiocu kamatu po kamatnoj stopi u visini eskontne stope koju određuje Evropska centralna banka na iznos od EUR 33.747,91 počev od 30.06.2000 god. do dana isplate sve pod pretnjom prinudnog izvršenja.
3. Obavezuje se tuženi da isplati tužiocu troškove postupka u iznosu od Din. 116.563,50 u roku od 15 dana od dana prijema ove odluke, pod pretnjom prinudnog izvršenja.

Obrazloženje

Nadležnost, sastav i imenovanje arbitra

1. Potraživanje iz tužbe potiče iz ugovora o kupoprodaji koji je zaključen 11.08.1997 godine, određenih računa, otpremnica robe i međunarodnih tovarnih listova u vezi sa isporukom livenih odlivaka dimenzija i specifikacija iz ugovora i aneksa ugovora.
2. Tužilac na osnovu ugovora od 11.08.1997 godine i Aneksa br.1, Aneksa br.2 i Aneksa br. 3 uz ugovor podnosi ovu tužbu zasnivajući nadležnost Spoljnotrgovinske arbitraže na izričitoj odredbi člana 10. Ugovora.
3. Tužilac je 16.05.2003 g. podneo tužbu ovoj Arbitraži a takodje je, shodno Pravilniku, na poziv Arbitraže uplatio troškove registracije spora i arbitražne troškove.
4. Arbitraža je dopisom od 23.09.2003 g. obavestila tuženog da je protiv njega pred Spoljnotrgovinskom arbitražom u Beogradu pokrenut spor i dostavila mu je tužbu sa podnetim dokazima, pozivajući ga, u skladu sa Pravilnikom Arbitraže, da u roku od 30 dana odgovori na tužbu, istovremeno ga obavestavajući da će shodno članu 26. Stav 1 Pravilnika spor biti rešavan od strane arbitra pojedinca i da je zato potrebno da tuženi zajedno sa tužiocem u roku od 30 dana imenuje arbitra, kao i to da se na osnovu odredbe člana 25. Stav 5. Pravilnika, postupak nastavlja ako tuženi koji je uredno pozvan ne odgovori na tužbu ili odbije da uzme učešće u arbitražnom postupku.

5. Arbitraža je takodje dana 23.09.2003 obavestila i tužioca da je primila uplatu arbitražnih troškova, da je uputila tužbu sa priložima tuženom i pozvala je tužioca da zajedno sa tuženim imenuje arbitra pojedinca, u roku od 30 dana, shodno članu 27. stav 1. Pravilnika, ili da ovo imenovanje prepusti predsedniku Arbitraže.
6. Tužilac je dana 03.10.2003 god. obavestio Arbitražu da prepušta imenovanje arbitra pojedinca u ovom sporu predsedniku Arbitraže, nakon čega je Arbitraža dana 06.10.2003, podneskom broj T-22/03-9 o tome obavestila tuženog dostavljajući podnesak tužioca u prilogu navedenog obaveštenja.
7. Tužilac je dana 10.10.2003 godine u odgovoru Arbitraži potvrdio prijem dopisa Arbitraže broj T-22/03-9 i najavio da će do 15.10.2003 godine poslati telefaksom vidjenje stanja po njegovim evidencijama za potraživanje tužioca. Tuženi je, shodno ovoj najavi, odgovorio na tužbu svojim podneskom dana 14.10.2003 god.
8. Predsednik Arbitraže je Zaključkom o imenovanju arbitra pojedinca, dana 16.10.2003 god., imenovao [REDACTED] za arbitra pojedinca u predmetnoj pravnoj stvari, sa obrazloženjem da to čini, shodno Pravilniku o Spoljnotrgovinskoj arbitraži, član 26. stav 1, pošto vrednost spora ne prelazi 70.000 USD i pošto se stranke, shodno članu 27. stav 3. Pravilnika, nisu u odredjenom roku složile oko izbora arbitra pojedinca. [REDACTED] je dana 24.10.2003 god. saopšten izbor i on je prihvatio funkciju arbitra pojedinca u ovom sporu.
9. Tužilac i tuženi su dopisom Arbitraže od 01.12.2003 god. obavešteni da će arbitar pojedinac biti [REDACTED] i da je arbitar, shodno članu 34. stav 6. Pravilnika zakazao usmenu raspravu u predmetnom sporu za 15. januar 2004 god. uz poziv stranama da učestvuju u usmenoj raspravi i sa napomenom da, shodno članu 36. stav 6. Pravilnika može se pristupiti raspravljanju predmeta spora i u odsustvu stranaka ukoliko su stranke bile uredno pozvane.

Primena materijalnog prava

10. U oceni pitanja primene merodavnog prava po osnovu tužbenog zahteva a u vezi člana 46. stav 2. Pravilnika, Arbitar je zauzeo stav da se na sporni odnos imaju primeniti odgovarajuće odredbe *Konvencije Ujedinjenih nacija o ugovorima o međunarodnoj prodaji robe* donetoj u Beču dana 11.04.1980 godine (u daljem tekstu "Bečka konvencija").

Naime, odredba člana 1. stav 1(a) predviđa:

"Ova konvencija se primenjuje na ugovore o prodaji robe zaključene između strana koje imaju svoja sedišta na teritorijama različitih država:

(a) kada su te države ugovornice:"

Arbitar konstatuje da su Srbija i Crna Gora i Madjarska obe države ugovornice "Bečke konvencije".

11. Primenom odredaba "Bečke konvencije" osnovanost tužbenog zahteva u pogledu obaveze tuženog da plati ugovorenu cenu Arbitar nalazi u odredbi člana 59 koji glasi:

" Kupac je dužan da isplati cenu onog dana koji je određen ugovorom ili koji se može utvrditi na osnovu ugovora ili ove konvencije, bez potrebe da prodavac postavi neki zahtev ili učini neke druge formalnosti. "

12. Osnovanost tužbenog zahteva u pogledu plaćanja kamate zbog docnje, Arbitar nalazi u primeni odredbe člana 78 "Bečke konvencije" koja glasi:

" Ako jedna strana ne plati cenu ili neki drugi iznos sa kojim je u zaostatku, druga strana ima pravo na kamatu na takav iznos, a da time na gubi pravo da traži naknadu štete koja joj pripada po osnovu člana 74. "

Razlozi za odluku Arbitra

13. Kuporodajni ugovor sa aneksima je zaključen između [REDACTED] kao prodavca i [REDACTED] kao kupca. Iz tog poslovnog odnosa proističu i niže navedeni računi prodavca kojima je zadužen kupac za iznos EUR 33.747,91.

Račun br.	Otpremnica br.	DEM	(pretvoreno EUR)
12/10057/99 -26.1.00	2407 - 27.1.00	24.681,90	11.085,78
12/A-10057/99 -22.2.00	12993 - 22.2.00	20.866,95	10.669,10
15/10057/99 -16.5.00	12999 - 16.5.00	20.658,24	10.562,39
16/10057/99 -30.5.00	13004 - 30.5.00	2.798,10	1.430,64

14. Predmet Ugovora od 11.08.1997 (u daljem tekstu Ugovor) bila je isporuka ukupno 1000 tona odливaka, poklopaca za kanalizaciju sa okvirom i penjalica po specifikaciji. Odredbom člana 9. Ugovora strane su predvidele mogućnost izmena i dopuna kroz formu pismenih aneksa kao sastavnih delova Ugovora. U tom smislu strane su odredbom ovog člana takodje predvidele da se ovaj Ugovor time smatra "...osnovnim ugovorom...".

15. Aneksom br 3 od 06.07.1999 godine strane su, poslednji put pre nastanka spora, menjale i dopunjavale predmet, rokove, cene kao i način plaćanja po Ugovoru. Tužilac je izvršio utužene isporuke a nakon 16.5.2000 prekinuo je dalje isporuke s obzirom da tuženi nije izvršavao svoju obavezu da za izvršene isporuke plati cenu u rokovima predviđenim Ugovorom.

16. Odredbom člana 7. Ugovora, strane su ugovorile isporuke na paritetu "Ex Works", Incoterms 1990. Iz navedenog ugovorenog pariteta isporuke, primenom pravila za medjunarodne isporuke "Incoterms 1990" Medjunarodne trgovačke komore u Parizu (ICC) proizlaze određena prava i obaveze prodavca i kupca. Naime, osnovna obaveza prodavca (tužioca) je bila da obezbedi robu i trgovačku fakturu, a obaveza kupca (tuženog) je bila da prodavcu plati cenu na način predviđen kupoprodajnim ugovorom.

17. Obaveza prodavca je da stavi na raspolaganje robu kupcu na ugovoreno mesto isporuke (u ovom slučaju skladište prodavca). Kupac mora da preuzme isporuku robe kada je ona isporučena u skladu sa predhodno navedenom obavezom prodavca.
18. Konstatuje se da je tuženi (kupac) stvarno preuzeo robu u smislu ugovorenog pariteta isporuke izdavanjem od strane angažovanog špeditera tovarnih listova na način i u vreme kako je u tim ispravama navedeno.
19. Ugovorom odnosno odredbom člana 8. Aneksa br.3 predviđeno je da je rok plaćanja 30 dana računajući od dana izvoznog carinjenja. Tuženi (kupac) nije izvršio plaćanja u roku predviđenim Ugovorom te je na taj način pao u dužničku docnju.
20. U odgovoru na tužbu, podneskom od 14.10.2003 god. tuženi je naveo da se proizvodnja odlivaka izvršavala isključivo sa modelima-alatima dobijenim od tuženog a da su na nekim modelima radi uslova proizvodnje izvršene dorade. Troškovi tih dorada dati su u dopisima tuženog od 18.6.1998 god., 26.8.1998 god. i 16.2.1999 god. Tuženi dalje navodi da je pokretanje i održavanje proizvodnje isporukama i doradama modela alata iz člana 5 Ugovora njega koštalo EUR 29.747,41.
21. Član 5 Ugovora reguliše: "*Modele-Alate za izradu daje KUPAC. Po završetku proizvodnje ili u slučaju raskida ugovora PRODAVAC se obavezuje da iste alate vrati KUPCU. Modele-Alate PRODAVAC ne sme da koristiti za proizvodnju radi prodaje na domaćem tržištu, bez saglasnosti KUPCA.*"
22. Na raspravi održanoj 15.1.2004 god. tužilac je izjavio da ostaje u svemu pri svom tužbenom zahtevu.

23. Tuženi je na raspravi istakao da je tačno da je primio isporuke tri šlepera i jedan manji kamion robe, u svemu količine i vrednosti koje su u tužbenom zahtevu tužioca navedene.
24. Tuženi je takodje na raspravi istakao da je za potrebe proizvodnje odlivaka (shodno članu 5 Ugovora) isporučio tužiocu modele - alate i da je tužilac počeo sa proizvodnjom u skladu sa odredbama ugovora. Prilikom prijema modela alata konstatovano je da alate treba doraditi kako bi odgovarali uslovima potrebne proizvodnje i da je on to učinio, najavljujući pri tome tužiocu da prerada odnosno dorada modela - alata ima određenu cenu. Tokom određenog vremena poslovna saradnja se odvijala "...časno i pošteno...", odlivci su proizvedeni i isporučivani a tuženi je plaćao svoju obavezu ugovorene cene.
25. Tuženi utužene količine primljenih isporuka nije platio jer smatra da ima potraživanja koja su vezana za isporučene modele-alate koja su navedeni u njegovom podnesku od 14.10.2003. U međuvremenu, zbog okolnosti vezanih za ekonomsku blokadu, tuženi je osim sa tužiocem počeo je da ostvaruje poslovnu saradnju i sa drugim proizvođačima. U međuvremenu uputio je zahtev tužiocu da mu vrati isporučene alate.
26. Tuženi je na raspravi dalje izjavio da po njegovom mišljenju Ugovor od 11.08.1997 godine i dalje važi i da je spreman da nastavi saradnju sa tužiocem, s tim da bi se o uslovima te saradnje strane posebno dogovorile.
27. Na raspravi su izvedeni dokazi čitanjem isprava koje su priložili tužilac i tuženi a koje su napred navedene.

28. Arbitar je posle svestranog razmatranja svih relevantnih činjenica u ovom sporu, navoda u tužbi i priloženih dokaza, navoda u odgovoru na tužbu, kao i navoda koji su istaknuti na raspravi zaključio da je tužbeni zahtev osnovan.
29. Iz ugovora o kupoprodaji proizlazi da je ugovarač tužilac bio dužan da isporuči ugovorenu robu, što je on i učinio, i što je uvidom u priložene dokaze – tovarne listove šeditera kao i priznanjem tuženog na raspravi učinjeno nespornom činjenicom.
30. Takodje je učinjeno nespornom činjenicom da tuženi svoje obaveze plaćanja isporuka robe nije izvršio. Tuženi je prema Ugovoru bio dužan da plaća primljenu robu u roku od 30 dana od dana carinjenja. Arbitar zaključuje da tužilac ima prava na isplatu kupoprodajne cene, pošto je izvršio odgovarajuće isporuke i to po odredbi člana 59. "Bečke konvencije".
31. Rok za isplatu duga po svim izvršenim isporukama je istekao. Kako plaćanje kamate samim ugovorom nije bilo ugovoreno, to je tužilac u tužbi tražio plaćanje "*...glavnog duga sa pripadajućom kamatom od 30.6.2000*". Arbitar je zaključio da tužilac primenom odredbe člana 78. "Bečke konvencije" ima prava na kamatu ukoliko je tuženi u zaostatku sa plaćenjem cene s tim da je u pogledu visine kamatne stope Arbitar istu opredeljuje na visinu eskontne stope Evropske centralne banke.

Naknada troškova

32. Kako je tužilac uspeo u sporu to mu pripadaju i učinjeni troškovi i to na ime registracionih troškova Din. 5.661,00 i na ime arbitražnih troškova Din. 110.902,50 (ukupno Din 116.563,50), te je Arbitar odlučio da obveže tuženog da navedene iznose plati tužiocu kako je određeno u dispozitivu ove odluke.

Pravosnažnost odluke

33. Na osnovu člana 483. Zakona o parničnom postupku i člana 54. stav 1. Pravilnika o Spoljnotrgovinskoj Arbitraži pri Privrednoj komori Srbije, ova odluka je konačna i protiv nje nema mesta žalbi. Ona ima snagu pravosnažne presude redovnog suda Srbije.

U Beogradu, 19. januara 2004 godine.

Zapisničar

Arbitar

